

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 3. studenoga 2023.
(OR. en)

14966/23

AGRI 675
FOOD 81
SAN 630

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 676 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU o hrani i sastojcima hrane podvrgnutima ionizirajućem zračenju za 2020. i 2021.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 676 final.

Priloženo: COM(2023) 676 final

Bruxelles, 27.10.2023.
COM(2023) 676 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU
o hrani i sastojcima hrane podvrgnutima ionizirajućem zračenju za 2020. i 2021.

Sadržaj

SAŽETAK.....	2
1 KONTEKST.....	2
2 OVLAŠTENI OBJEKTI ZA OZRAČIVANJE	3
3 REZULTATI KONTROLA PROVEDENIH U OBJEKTIMA ZA OZRAČIVANJE U RAZDOBLJU 2020.–2021. 3	
4 REZULTATI KONTROLA PROIZVODA U FAZI PRODAJE	5

SAŽETAK

U skladu s člankom 7. stavkom 3. Direktive 1999/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999.¹ o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim ionizirajućem zračenju države članice Komisiji svake godine dostavljaju:

- rezultate kontrola provedenih u objektima za ozračivanje ionizirajućim zračenjem, uključujući vrste i količine hrane podvrgnute ionizirajućem zračenju te primijenjene doze, i
- rezultate kontrola provedenih na proizvodima u fazi prodaje.

Člankom 7. stavkom 4. Direktive od Komisije se zahtijeva da u Službenom listu Europske unije objavi izvješće o informacijama koje svake godine dostavljaju nacionalna nadzorna tijela.

Ovo izvješće obuhvaća razdoblje od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2021. Ono sadržava kompilaciju informacija koje su Komisiji dostavile države članice EU-a i Sjeverna Irska. Zemlje EFTA-e nisu dostavile podatke 2020. i 2021.

Razdoblje: 1.1.2020. – 31.12.2021.

Predmetne zemlje: 27 država članica EU-a i Sjeverna Irska

Objekti za ozračivanje:

- Broj zemalja koje raspolažu opremom: 13 država članica i Norveška
- Broj ovlaštenih objekata: 22
- Broj zatvorenih objekata: 0
- Broj zemalja koje provode ozračivanje: 10 država članica

Podaci o postupku:

- Količina ozračenih proizvoda: 5 029,1 tona (–35,8 % u usporedbi s razdobljem 2018.–2019.)
- Glavni proizvodi podvrgnuti ozračivanju: „žablji kraci” (76,4 %), „perad” (11,9 %) i „sušeno aromatično bilje, začini i začinsko bilje” (11,6 %)
- Glavno mjesto ozračivanja: Belgija (83 %)

Kontrole u fazi prodaje:

- Broj analiziranih uzoraka: 7 667
- Broj nesukladnih uzoraka: 66 (0,9 %)
- Glavni proizvodi koji su analizirani: „začinsko bilje i začini” (43,84 %) i „žitarice, sjemenke, povrće, voće i proizvodi od njih” (25,98 %)

1 KONTEKST

Ozračivanje hrane je podvrgavanje hrane određenoj vrsti energije zračenja poznatoj kao ionizirajuće zračenje. Energija zračenja ima različite valne duljine i stupnjeve snage te nestaje kad se izvor energije ukloni. Ozračivanje se upotrebljava u sanitarne i fitosanitarne svrhe za ubijanje patogenih bakterija (kao što su *Salmonella*, *Campylobacter* i *E. coli*) koje mogu uzrokovati trovanje hranom i za uklanjanje

¹ Direktiva 1999/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim ionizirajućem zračenju (SL L 066, 13.3.1999., str. 16.).

organizama kao što su kukci i druge štetočine koji su štetni za biljke ili biljne proizvode. Upotrebljava se i u svrhu odgađanja dozrijevanja voća, sprečavanja klijanja povrća (kao što su luk i krumpir) i, u konačnici, u svrhu produljenja trajnosti hrane. Ozračivanje hrane ne može zamijeniti pravilno rukovanje hranom. Ozračenu hranu i dalje treba odgovarajuće hladiti i kuhati prije konzumacije ako je to potrebno.

Regulatorni okvir EU-a za ozračivanje hrane („direktive o ozračivanju hrane”) čine:

– Direktiva 1999/2/EZ (okvirna direktiva) Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim ionizirajućem zračenju. U njoj su utvrđene odredbe za proizvodnju, stavljanje na tržište i uvoz hrane i sastojaka hrane podvrgnutih ionizirajućem zračenju.

– Direktiva 1999/3/EZ (provedbena direktiva) Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o utvrđivanju popisa Zajednice hrane i sastojaka hrane podvrgnutih ionizirajućem zračenju². Trenutačno je na tom popisu samo jedna kategorija hrane: sušeno aromatično bilje, začini i začinsko bilje. Popis nacionalnih odobrenja za ostalu hranu i sastojke hrane koji se smiju podvrgavati ionizirajućem zračenju Komisija je objavila u Službenom listu Europske unije.

Hranu i sastojke hrane smije se podvrgavati ionizirajućem zračenju samo u ovlaštenim objektima za ozračivanje. Za objekte na području EU-a odobrenja izdaju nadležna tijela država članica. U skladu s člankom 7. stavkom 3. Direktive 1999/2/EZ države članice Komisiji dostavljaju popis ovlaštenih objekata za ozračivanje.

U članku 6. Direktive 1999/2/EZ utvrđeno je da sva ozračena hrana ili svaki ozračeni sastojak složene hrane moraju biti označeni riječima „ozračeno” ili „podvrgnuto ionizirajućem zračenju”.

Kako bi se osigurala kontrola ispravne provedbe tog zahtjeva za označivanje i otkrila hrana koja je mogla biti nezakonito podvrgnuta ionizirajućem zračenju, Europski odbor za normizaciju (CEN) normizirao je nekoliko analitičkih metoda.

2 OVLAŠTENI OBJEKTI ZA OZRAČIVANJE

Na kraju izvještajnog razdoblja (od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2021.) u EU-u su postojala 22 odobrena objekta za ozračivanje koji se nalaze u 13 država članica: Francuska (5), Njemačka (4), Bugarska (1), Nizozemska (2), Španjolska (2), Belgija (1), Češka (1), Hrvatska (1), Estonija (1), Italija (1), Mađarska (1), Poljska (1) i Rumunjska (1).

Od 13 država članica koje su opremljene objektima za ozračivanje, tri nisu ozračivale hranu u razdoblju 2020.–2021.: Bugarska, Italija i Rumunjska.

3 REZULTATI KONTROLA PROVEDENIH U OBJEKTIMA ZA OZRAČIVANJE U RAZDOBLJU 2020.–2021.

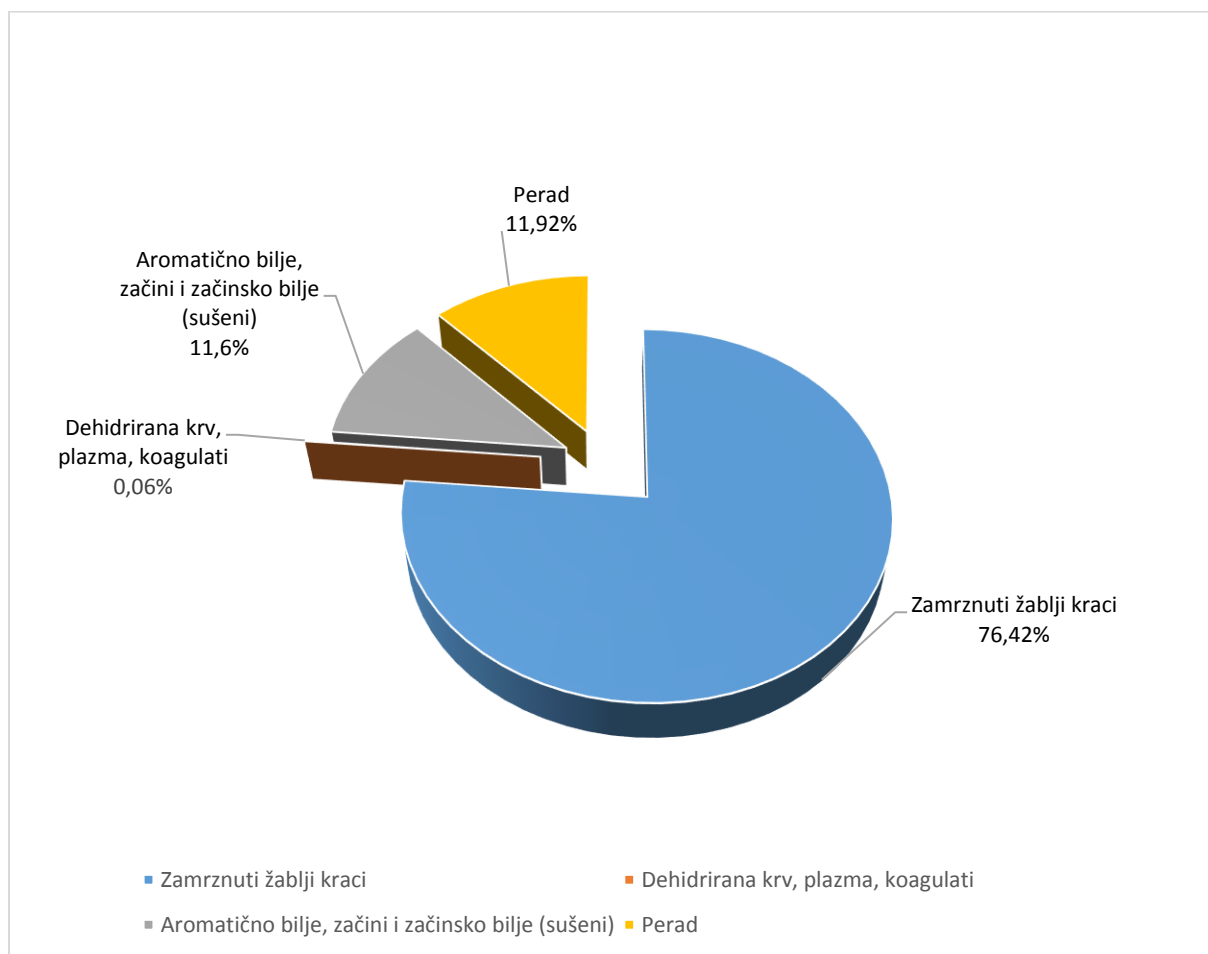
Tijekom 2020. i 2021. u državama članicama EU-a ionizirajućem zračenju podvrgnuta je ukupna količina od 5 029,1 tone proizvoda. Postupak se uglavnom odvijao u Belgiji, u kojoj je obrađeno 83 % ozračene hrane u EU-u.

Tri glavna proizvoda koja su podvrgnuta ozračivanju u EU-u bili su žablji kraci (76,42 %), perad (11,92 %) te sušeno aromatično bilje, začini i začinsko bilje (11,6 %).

Na slici 1. prikazana je distribucija proizvoda ozračenih u ovlaštenim objektima u državama članicama EU-a u 2020. i 2021.

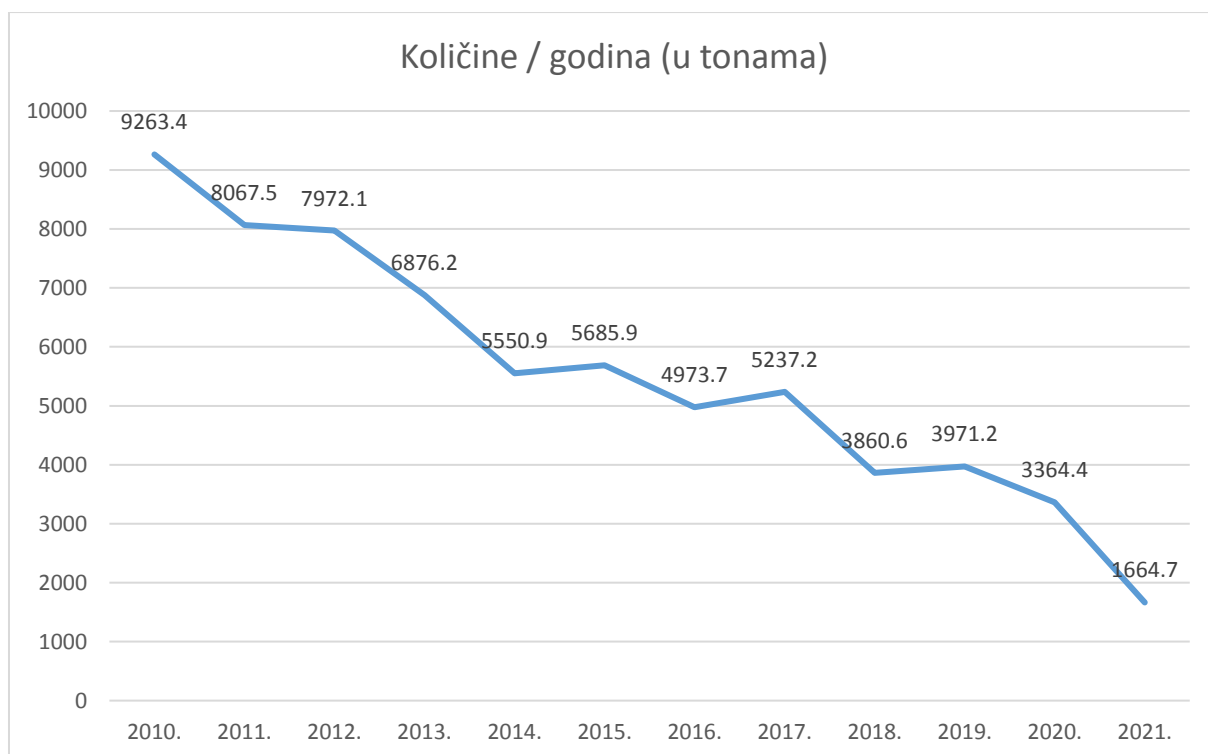
² SL L 66, 13.3.1999., str. 24.

Slika 1. – Distribucija ozračene hrane u EU-u u razdoblju 2020.–2021. po kategorijama

Količine hrane (u tonama) podvrgnute ionizirajućem zračenju u EU-u smanjuju se od 2010., kao što je prikazano na slici 2.

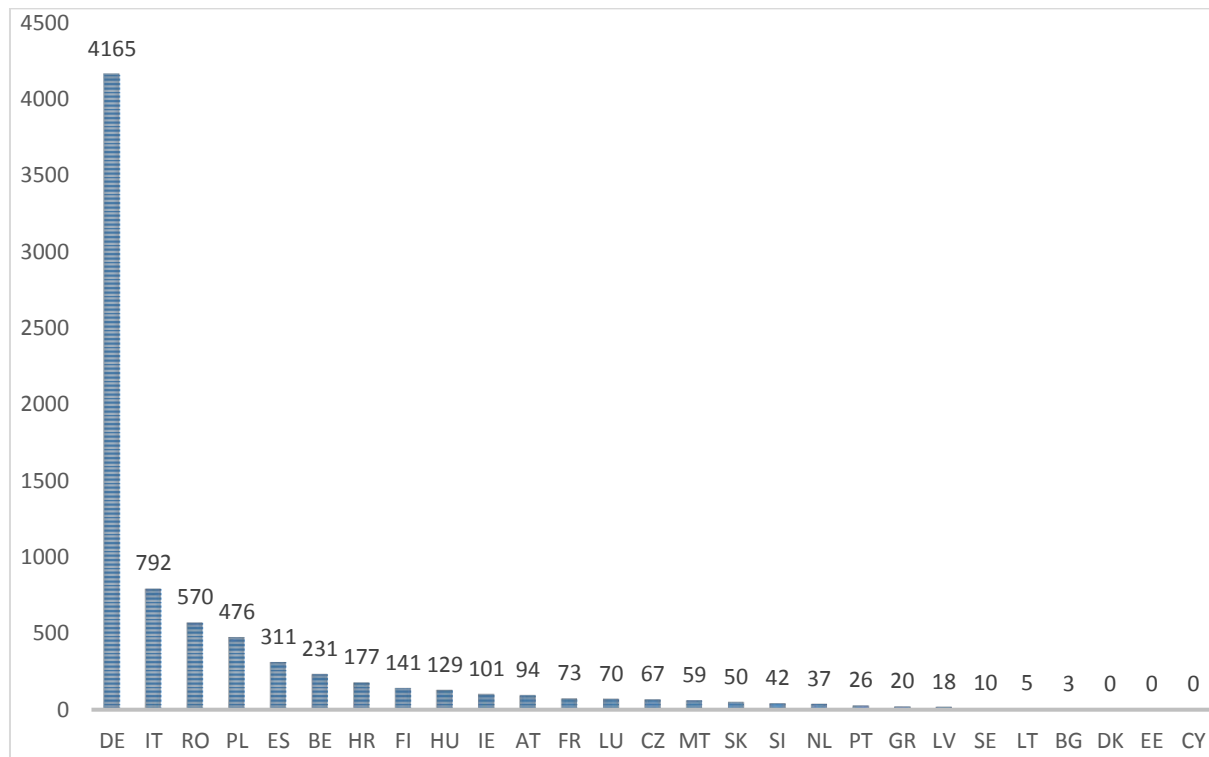
Slika 2. – Količine hrane podvrgnute ionizirajućem zračenju u ovlaštenim objektima za ozračivanje u Europskoj uniji od 2010.

4 REZULTATI KONTROLA PROIZVODA U FAZI PRODAJE

Za razdoblje 2020.–2021. analizirano je 7 667 uzoraka u 24 države članice EU-a, tj. u prosjeku ukupno 21,8 % manje nego u razdoblju 2018.–2019. Podaci za svaku državu članicu EU-a navedeni su u Prilogu II. i sažeti na slici 3.

Slika 3. – Uzorci analizirani u fazi prodaje u razdoblju 2020.–2021., po državama članicama

Tri države članice nisu provodile analitičke kontrole proizvoda u fazi prodaje u razdoblju 2020.–2021. zbog proračunskih ograničenja (Danska) ili nedostatka laboratorijskih kapaciteta (Cipar i Estonija).

Od ukupno 7 667 analiziranih uzoraka njih 66 bila su nesukladna (0,9 %), a 80 uzoraka (1 %) dalo je neodređene rezultate. Uočene nesukladnosti uglavnom su se odnosile na nepravilno označivanje i zabranjeno ozračivanje. Postotak nesukladnosti (0,9 %) bio je neznatno niži nego u prethodnom izvještajnom razdoblju 2018.–2019. (1 %).

U fazi prodaje, kao što je prikazano na slici 4., uglavnom su analizirani „začinsko bilje i začini” (43,84 %) i „žitarice, sjemenke, povrće, voće i proizvodi od njih” (25,98 %).

Slika 4. – Kategorije hrane analizirane u fazi prodaje u Europskoj uniji u razdoblju 2020.–2021.

